

รายงานพิเศษ

วิกฤติภัยแล้ง
วิกฤติรัฐบาล
เกษตรกร-ส่งออก
ไร่นาขาด

วิกฤติภัยแล้ง วิกฤติรัฐบาล 6 เกษตรกร-ส่งออก ไร่นาขาด

ก่อนหน้านี้นี้ ไม่เคยมีใครคิดมาก่อนว่าประเทศไทย ที่ได้ชื่อว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” จะประสบกับวิกฤติความแห้งแล้งมากมายขนาดนี้ วิกฤติถึงขั้นที่ว่า ต้องประกาศ “ห้ามขวนานาสูบน้ำ” เข้านา เพราะกลัวว่า “คนกม. จะไม่มีน้ำประปาใช้” เนื่องจากถ้าปล่อยให้ขวนานาสูบน้ำ จะไม่มีน้ำจืดไหลลงไปต้นน้ำเค็ม ถ้า น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเค็ม ก็จะทำให้ไม่สามารถทำน้ำประปาส่งจ่ายให้ชาวกม.ได้

นายปิณฑุพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา รมว.เกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยว่า ได้สั่งลดการระบายน้ำตั้งแต่วันที่ 16 ก.ค.นี้ จาก 28 ล้าน ลบ.ม. เหลือ 18 ล้าน ลบ.ม. พบว่าน้ำบางส่วนมีการสูญหายอย่างไม่ทราบสาเหตุ มีความเป็นไปได้ที่จะถูกดึงไปใช้เพื่อการเกษตร ดังนั้น การระบายน้ำกรมชลประทาน จะปิดสถานีสูบน้ำไฟฟ้าทั้งหมด 333 สถานี เป็นการชะตาดำเนิน ประมาณ 1-2 วัน เพื่อให้ น้ำเดินทางไปสู่เป้าหมายอย่างแท้จริง แต่การปิดสถานีสูบน้ำดังกล่าวจะกระทบกับพื้นที่นาข้าวของเกษตรกร ซึ่งคาดว่าจะเสียหาย 1.48 ล้านไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด 4.9 ล้านไร่

พล.ต.สรรเสริญ แก้วกำเนิด รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่า แม้สถานการณ์น้ำไหลเค็มเขื่อนจะดีขึ้น แต่รายงานล่าสุดพบว่า ในช่วงระหว่าง วันที่ 18-20 กรกฎาคม ขอเกษตรกรงดการสูบน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรโดยเด็ดขาด เพราะต้องใช้น้ำปริมาณมากพอในการผลักดันน้ำทะเลไม่ให้ทะลักเข้าสู่ระบบประปาได้ ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ต้องการวินัย และการปฏิบัติตามคำประกาศอย่างเคร่งครัด

ทางด้าน **พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา** รมว.มหาดไทย เปิดเผยว่า ได้ กำชับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศเร่งทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ รวมถึงเกษตรกร หลังรัฐบาลมีมติให้ลดการจ่ายน้ำสำหรับการเกษตร ตั้งแต่วันที่ 16 ก.ค.เป็นต้นไป เพื่อให้มีน้ำใช้สำหรับการอุปโภคบริโภคไปจนถึงกลางเดือน ส.ค.นี้ นอกจากนี้ ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สสำรวจน้ำประปาหมู่บ้านทั่วประเทศ 61,601 หมู่บ้าน ในจำนวนนี้จะใช้สำหรับอุปโภคบริโภคไปถึงกลาง ส.ค.นี้ 55,000 หมู่บ้าน ส่วนอีก 5,000 หมู่บ้านจะมีน้ำ

พอใช้ถึงปลายเดือน ก.ค.นี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ว่าฯ ต้องหาวิธีรับมือ เบื้องต้นสามารถประสานหน่วยทหารขอชุดเจาะบ่อนบาดาลแก้ปัญหาแล้ว

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี คาดว่าสัปดาห์นี้ จะมีความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์ภัยแล้งพร้อมมอบทุกฝ่ายช่วยกันประหยัดน้ำ เพื่อรักษาน้ำให้ได้ถึงเดือนส.ค. ที่คาดว่า จะมีฝนตกลงมา ด้านรองโฆษกรัฐบาลย้ำขอความร่วมมือเกษตรกรหยุดสูบน้ำเด็ดขาดช่วงวันที่ 18-20 ก.ค. เหตุ น้ำทะเลหนุนสูงหวั่นกระทบการผลิตน้ำประปาทั้งระบบ

นายกรัฐมนตรี กล่าวอีกว่า ขณะนี้ต้นทุนน้ำมีน้อยมาก ฝนก็ไม่ตกน้ำ ในเขื่อนก็มีน้อยมาก เพราะฉะนั้นก็จำเป็นต้องมีการประหยัดน้ำทุกฝ่าย ทั้งคนในชุมชนเมือง และเกษตรกรที่รัฐบาลไม่สามารถสูบน้ำให้เข้าพื้นที่ทางการเกษตรได้เพราะต้องเก็บน้ำไว้อุปโภคบริโภค ซึ่งทำให้เกษตรกรได้รับผลกระทบโดยรัฐบาลกำลังหาแนวทางช่วยเหลืออยู่

ผลกระทบจากภัยแล้ง ไม่เพียงกระทบแค่เรื่องการแย่งน้ำกินน้ำใช้เท่านั้น แต่ยังทำลายระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ตัวเลขจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ระบุชัดเจนเลยว่า “จีดีพีภาคเกษตร” ทั้งปีติดลบในกรอบ -4.3 ถึง -3.3% “สูงสุดในรอบ 36 ปี”

นายเลอศักดิ์ ริ้วตระกูลไพบูลย์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) เปิดเผยว่า จากช่วง 5 เดือนแรกของปี 2558 การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีมูลค่า 4.88 แสนล้านบาท เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนมีการส่งออก 5.38 แสนล้านบาท หรือขยายตัวลดลง 9.4% สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประเทศคู่ค้าในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาหลายประเทศที่พึ่งพาการส่งออกน้ำมันเป็นรายได้หลักได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวลดลง มีผลต่อกำลังซื้อและการนำเข้าสินค้าเกษตรจากไทยลดลง นอกจากนี้จากที่ประเทศไทยได้เผชิญปัญหาภัยแล้งมาตั้งแต่ปลายปี 2557 ต่อเนื่องถึงปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการทำนาปรังและนาปีของเกษตรกรที่ต้องงดหรือชะลอออกไป

จากทั้ง 2 ปัจจัยมีผลให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหรือจีดีพีภาคเกษตรของไทยในครึ่งแรกของปี 2558 (คิดจากราคาประจำปี) มีมูลค่ารวม 7.41 แสนล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีมูลค่า 7.65 แสนล้านบาท หรือ ติดลบ -4.2% ในจำนวนนี้ภาคเกษตรสาขา

ผลกระทบจากภัยแล้ง ไม่เพียงกระทบแค่เรื่องการ
แย่งน้ำกินน้ำใช้เท่านั้น แต่ยังทำลายระบบเศรษฐกิจ
ของประเทศอีกด้วย ตัวเลขจาก สำนักงานเศรษฐกิจ
การเกษตร ระบุว่า “จีดีพีภาคเกษตร”
ทั้งปีติดลบในรอบ-4.3 ถึง-3.3%
“สูงสุดในรอบ 36 ปี”

พืชหดตัวมากที่สุด-7.3% สาขาบริการทางการเกษตร
-6.6% ขณะที่สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง และ
สาขาป่าไม้ยังขยายตัวเป็นบวก

อย่างไรก็ดี สศก.ได้คาดการณ์แนวโน้มจีดีพี
ภาคเกษตรทั้งปี 2558 จะหดตัวอยู่ในช่วง -
4.3% ถึง -3.3% โดยสาขาพืชและสาขาบริการ
ทางการเกษตรจะยังคงหดตัวต่อเนื่องขณะที่สาขา
ปศุสัตว์ สาขาประมง และสาขาป่าไม้ยังมีแนว
โน้มขยายตัวได้ดี ทั้งนี้ในช่วงครึ่งหลังของปี 2558
ยังคงต้องเฝ้าติดตามและประเมินสถานการณ์
ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงอย่างใกล้ชิด รวมถึงผล
กระทบจากการบังคับใช้กฎหมายการทำประมง
อย่างเคร่งครัดของไทยที่อาจส่งผลให้มีปริมาณ
สัตว์ทะเลลดลง รวมถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ
ของจีนที่เป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญ
ของไทยที่กำลังเข้าสู่ภาวะถดถอย และมีความ
เสี่ยงต่อการเกิดภาวะฟองสบู่แตก

“ในสาขาพืชคาดว่าจะหดตัวช่วง -7.0%
ถึง -6.0% จากสถานการณ์ภัยแล้ง รวมถึง
ปรากฏการณ์เอลนีโญที่รุนแรงขึ้นจะมีผลทำให้
ผลผลิตพืชสำคัญ อาทิ ข้าวนาปี และข้าวนาปรัง
ทั้งปี 2558 จะลดจากปีที่แล้วมีผลผลิต 27 ล้าน
ตัน ลงเหลือ 22-23 ล้านตัน จากพื้นที่ปลูกปกติ
60 ล้านไร่ จะลดลงเหลือไม่เกิน 54 ล้านไร่”

ทั้งนี้ทั้งปี 2558 คาดว่าจีดีพีภาคเกษตรจะ
มีมูลค่า 1.389 ล้านล้านบาท ลดลงจากปี 2557 ที่
มีมูลค่า 1.412 ล้านล้านบาท หรือหายไปประมาณ
2.36 หมื่นล้านบาท ขณะที่จีดีพีภาคเกษตรทั้งปี
นี้ที่คาดว่าจะติดลบอยู่ในช่วง -4.3 ถึง -3.3% ถือ
เป็นการติดลบมากที่สุดในรอบ 36 ปีนับแต่มี

การก่อตั้งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรมา

แน่นอนเรื่องใหญ่โตขนาดนี้ สำนักโพล ก็
ต้องออกมาทำงาน “กรุงเทพโพล” โดยศูนย์วิจัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ได้สำรวจความคิดเห็น
ประชาชน เรื่อง “ประชาชนคิดอย่างไรกับ
สถานการณ์ภัยแล้งในประเทศไทย” โดยเก็บ
ข้อมูลกับประชาชนจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ
จำนวน 1,133 คน พบว่า ประชาชนร้อยละ 67.4
เห็นว่าสถานการณ์ภัยแล้งในปัจจุบันรุนแรงที่สุด
เท่าที่เคยเจอมา ขณะที่ร้อยละ 27.7 เห็นว่าไม่
ค่อยรุนแรงมากนัก และร้อยละ 3.0 เห็นว่าไม่
รุนแรงเลย

สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาภัย
แล้งในปีนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.4 เห็นว่า
มาจากปัญหาจากภัยธรรมชาติ รองลงมาร้อยละ
68.0 มาจากการตัดไม้ทำลายป่า และร้อยละ 28.3
มาจากการบริหารจัดการน้ำไม่ดี

เมื่อถามว่าสถานการณ์ภัยแล้งในปัจจุบันมี
ผลกระทบทำให้กังวลในเรื่องใดมากที่สุด ส่วน
ใหญ่ร้อยละ 72.5 กังวลว่าจะกระทบรายได้/การ
ทำเกษตร/พืชผลเสียหาย รองลงมาร้อยละ 49.5
กังวลว่าข้าวของจะราคาแพงขึ้น/ราคาสินค้าเกษตร
แพงขึ้น และร้อยละ 49.0 กังวลว่าจะไม่มีน้ำใช้
อุปโภคบริโภค

ส่วนการเตรียมป้องกันและรับมือกับสถาน
การณ์ภัยแล้งพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.2 มี
การเตรียมป้องกันและรับมือไว้แล้ว โดยจะใช้
น้ำอย่างประหยัด (ร้อยละ 78.2) รองลงมาคือ
ซื้อถังไว้กักเก็บน้ำ (ร้อยละ 20.1) และกักตุนน้ำ
ไว้อุปโภคบริโภค (ร้อยละ 16.4) ขณะที่ร้อยละ

11.8 ไม่มีการเตรียมป้องกันรับมือเพราะคิดว่าไม่น่าจะขาดน้ำ

เมื่อถามว่า “คิดว่ากรุงเทพฯ มีโอกาสจะเจอปัญหาน้ำประปาไม่ไหลจากสถานการณ์ภัยแล้งครั้งนี้หรือไม่” ร้อยละ 58.1 คิดว่าน่าจะมีโอกาส ขณะที่ร้อยละ 34.0 คิดว่าไม่น่าจะมีโอกาส ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ตอบที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.4 คิดว่าไม่น่าจะมีโอกาส ขณะที่ร้อยละ 45.0 คิดว่าน่าจะมีโอกาส

นอกจากนี้เมื่อถามต่อว่า “จากข่าวที่นักวิชาการเตือนภัยแล้ง จะทำให้คนไทยขาดน้ำกินถึงสิ้นปี” ประชาชนร้อยละ 49.0 คิดว่าไม่น่ากังวลเลย เพราะเป็นไปไม่ได้ ขณะที่ร้อยละ 46.1 คิดว่าน่ากังวลเพราะอาจจะเกิดขึ้นจริง

สำหรับความเห็นต่อการแก้ปัญหาภัยแล้งของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.5 เห็นว่ารัฐบาลควรจริงจังในการแก้ปัญหามากกว่านี้ ขณะที่ร้อยละ 43.2 เห็นว่ารัฐบาลจริงจังและพยายามแก้ปัญหาอย่างเต็มความสามารถแล้ว สุดท้ายเมื่อถามว่า เชื่อมั่นมากน้อยเพียงใดว่ารัฐบาลจะสามารถจัดการกับสถานการณ์ภัยแล้งรวมถึงปัญหาน้ำท่วมในอนาคตได้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.9 เชื่อมั่นค่อนข้างมากถึงมากที่สุด ขณะที่ร้อยละ 30.4 เชื่อมั่นค่อนข้างน้อยถึงน้อยที่สุด ที่เหลือร้อยละ 12.7 ยังไม่แน่ใจ

ช่วงนี้แม้ฝนจะเริ่มตกลงมาบ้างแต่ปริมาณน้ำที่เข้าในเขื่อนต่างๆทั่วประเทศยังมีปริมาณน้อย ยังต้องเก็บสะสมอีกมากเพื่อเก็บไว้ใช้ในระยะเวลา แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ก็คือ วิฤติแล้งที่นำกลั้วแบบนี้ น่าจะเกิดขึ้นได้ในทุกๆ ปี เพราะสภาวะแวดล้อมโลกเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะ “ภาวะโลกร้อน” ที่ไม่มีทางแก้ไขได้ อันมีสาเหตุมาจากก๊าซเรือนกระจก และการตัดไม้ทำลายป่าในทั่วทุกภูมิภาคของโลก